

เรื่อง : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับความร่วมมือในการรักษาของผู้ป่วยโรคเบาหวาน

ผู้วิจัย : นางสาวพวงพยอม การวิญญู

ระดับปริญญา : วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พยาบาล)

สาขา : การพยาบาลอายุรศาสตร์-ศัลยกรรมศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์

คณะ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ควบคุมการวิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บังอร ผลเนื่องมา
รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สาธิต วรรณแสง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไช่มุกข์ วิเชียรเจริญ

วัน เดือน ปี : ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับการให้ความร่วมมือในการรักษาของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อด้านสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ รายได้ครอบครัว และระยะเวลาของการเป็นโรคแตกต่างกัน และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ รายได้ครอบครัว ระยะเวลาของการเป็นโรคกับความร่วมมือในการรักษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มารับการตรวจรักษาเป็นระยะ ๆ มาแล้วอย่างน้อย ๑ ปี ที่คลินิกโรคเบาหวาน แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า และโรงพยาบาลวชิรพยาบาล จำนวน ๑๒๖ คน ผู้วิจัยประเมินการให้ความร่วมมือในการรักษาโดยศึกษาความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ การรับประทานยา การมาตรวจตามนัด การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดก่อนอาหารเช้า และควบคุมน้ำหนัก โดยใช้วิธีสัมภาษณ์และศึกษารายงานประวัติของผู้ป่วย ประเมินความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วยทั้งหมดโดยให้ผู้ป่วยตอบแบบวัดความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง
กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ t - test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
ด้านประชากร ระยะเวลาที่เป็นโรคโดยใช้ไคสแคว์พร้อมทั้งหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งการถ่วงน้ำหนัก หาความสัมพันธ์ระหว่าง
ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพด้านต่าง ๆ กับความร่วมมือในการรักษา โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์
แบบ Point biserial ยกเว้นการควบคุมระดับน้ำตาลใช้ไคสแคว์และค่าสัมประสิทธิ์แห่งการถ่วงน้ำหนัก

ผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือในการรับประทานยา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจด้าน
สุขภาพทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ความร่วมมือใน
การมาตรวจตามนัดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อด้านสุขภาพโดยส่วนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($P < .05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ส่วนการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดก่อนอาหาร เข้า
และการควบคุมน้ำหนักนั้นพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อด้านสุขภาพด้านต่าง ๆ แต่ประการใด เมื่อ
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือในการรักษาโดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อ
ด้านสุขภาพโดยส่วนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางด้าน
ประชากร และระยะเวลาที่ได้รับการวินิจฉัยโรค

การศึกษา เปรียบเทียบความเชื่อด้านสุขภาพในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดระหว่าง
ผู้ป่วยชายและผู้ป่วยหญิงพบว่า คะแนนเฉลี่ยของความเชื่อด้านสุขภาพโดยส่วนรวมและการรับรู้ถึงประ-
โยชน์ของการรักษาในเพศชายสูงกว่าเพศหญิงและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$
และ $P < .01$ ตามลำดับ) ความเชื่อด้านสุขภาพของกลุ่มผู้ป่วยที่มีอายุน้อยกว่า ๓๖ ปี, ๓๖-๔๔ ปี
และมากกว่า ๔๔ ปีขึ้นไปไม่มีความแตกต่างกัน ความเชื่อด้านสุขภาพของกลุ่มผู้ป่วยที่มีระดับรายได้-
ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า ๓,๐๐๐ บาท, ๓,๐๐๐ - ๔,๔๔๔ บาท และมากกว่า ๔,๔๔๔ บาทขึ้นไป
ไม่มีความแตกต่างกัน และพบว่าคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อด้านสุขภาพด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ของการ
รักษาในกลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยโรคนานแล้ว ๑ - ๔ ปี และนานกว่า ๔ ปี มีความแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) โดยกลุ่มที่เป็นโรคนานกว่ามีคะแนนสูงกว่า

Thosis Title : A study of the Relationship Between Health Beliefs
and Compliance in Patients with Diabetes Mellitus

Author : Miss Paungpayom Ganpinyo

Degree : Master of Science (Nursing)

Department : Graduate student in Medical-Surgical Nursing,
Faculty of Nursing

Faculty : Faculty of Graduate Studies, Mahidol University

Advisors : Assistant Professor Bangarn Pholnuangma
Associate Professor Sathit Vannasaeng M.D.
Assistant Professor Kaimok Wichiencharoen

Date of Graduation : May 3, 1984

Abstract

This retrospective descriptive design was to investigate the relationship between individual health beliefs and the compliance in diabetic patients regarding to different sex, age, income per month and length of illness. The study was designed to investigate the relationship between demographic variables, length of illness and compliance.

The samples were composed of 126 patients, 61 males and 65 females, who attended periodically at least a year in Diabetic Clinic at Siriraj Hospital, King Mongkutkloa Hospital and Vachira Hospital. The compliance was measured in terms of medication taking, appointment keeping, fasting blood sugar level and weight control. The researcher evaluated each subject compliance by interviewing the patients and collecting the data from

historical record. Each subject filled out the Health Belief Form which could measure six categories of health belief.

Data were analyzed by using means, standard deviation, t - test, one - way analysis of variance, Chi-square contingency. and point biserial correlation to test six hypothesis

Analysis of data revealed that the compliance in subjects' medication-taking was significantly and positively correlation with general health motivation ($P < .01$) but not significantly correlated with the other variables. The compliance in appointment - keeping was significantly and positively correlated with general health beliefs ($P < .05$) but not significantly correlated with the other variables. No relationship was found between health beliefs, fasting blood sugar, and weight control. Furthermore, it was found that total compliance was significantly and positively correlated with general health beliefs ($P < .05$) but not significantly correlated with demographic variables and length of illness.

The average score of general health beliefs and perceived benefits in males were higher than in females subjects and the difference was significant ($P < .05$, $P < .01$) There was no statistically significant differences in health beliefs among subjects whose age less than 46 years, between 46 - 55 years and more than 55 years, and also found that there were not statistically significant differences in health belief among subjects whose income per month were less than 3,000 baths, between 3,000 - 5,999 baths and more than 5,999 baths.

Finally, subjects who had length of illness more than five years had the average score of perceived benefits more than the one to five years

group, and the difference was significant ($P < .01$). But there was not statistically significant differences between perceived benefits and the other variables.

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : นางสาวพวงพยอม การภิญโญ
- สถานที่เกิด : จังหวัดน่าน
- ประวัติการศึกษา : ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนสตรีศรีน่าน จังหวัดน่าน
ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนคาราวีทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่
อนุปริญญาพยาบาลและอนามัย และประกาศนียบัตรผดุงครรภ์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาล)
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ประวัติการทำงาน : อาจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่